

Jeremia 12

1 HEERE, U zou rechtvaardig blijken, wanneer ik met U een rechtszaak zou voeren. Toch wil ik met U over Uw oordelen spreken. Waarom is de weg van de goddelozen voorspoedig, waarom hebben rust, allen die in ontrouw trouweloos handelen?

2 U hebt hen geplant, ook hebben zij wortel geschoten, zij gaan hun gang, ook dragen zij vrucht. U bent nabij in hun mond, maar ver van hun nieren.

3 U echter, HEERE, kent mij, U ziet mij, U beproeft mijn hart, dat met U is. Ruk hen weg als schapen ter slachting, bereid hen voor op de dag van de slacht.

4 Hoelang moet het land treuren, het gewas op heel het veld verdorren? Vanwege het kwaad van wie daarin wonen, vergaan de dieren en de vogels, omdat zij gezegd hebben: Hij ziet ons einde niet.

5 Wanneer u met hardlopers meerent, en die maken u al moe, hoe moet u dan wedijveren met paarden? Wanneer u het alleen in een land van vrede vertrouwt, hoe moet u het dan maken in de glorie van de Jordaan?

6 Want ook uw broeders en het huis van uw vader – ook zij handelen trouweloos tegen u, ook zij roepen u luid na. Vertrouw hen niet als ze vriendelijk tot u spreken.

7 Ik heb Mijn huis verlaten, Mijn eigendom in de steek gelaten. Ik heb de beminde van Mijn ziel in de hand van haar vijanden gegeven.

8 Mijn eigendom is voor Mij geworden als een leeuw in het woud. Hij heeft zijn stem tegen Mij laten klinken, daarom ben Ik hem gaan haten.

9 Mijn eigendom is voor Mij een gespikkelde roofvogel, de roofvogels zijn rondom tegen hem: Kom, verzamel u, alle dieren van het veld, laat ze komen om te eten!

10 Vele herders hebben Mijn wijngaard te gronde gericht, zij hebben Mijn stuk land vertrapt, Mijn begerenswaardige stuk land gemaakt tot een woeste wildernis.

11 Men heeft er een woestijn van gemaakt, verwoest treurt het voor Mij, heel het land is verwoest, omdat niemand het ter harte neemt.

12 Op alle kale hoogten in de woestijn zijn verwoesters gekomen, want het zwaard van de HEERE verslindt van het ene einde van het land tot het andere einde van het land. Er is voor geen enkel vlees vrede.

13 Zij hebben tarwe gezaaid, maar dorens geoogst. Zij hebben zich pijn gedaan, maar hebben er geen voordeel van gehad. Schaam u over uw opbrengsten, vanwege de brandende toorn van de HEERE.

14 Zo zegt de HEERE: Wat betreft al Mijn slechte burenen die aan Mijn eigendom komen, dat Ik Mijn volk Israël in erfelijk bezit gegeven heb, zie, Ik ga hen uit hun land wegrukken, en het huis van Juda ruk Ik uit hun midden weg.

15 Maar nadat Ik hen weggerukt heb, zal het gebeuren dat Ik zal terugkeren en Mij over hen zal ontfermen. Ik zal hen terugbrengen, eenieder naar zijn erfelijk bezit en eenieder naar zijn land.

16 En het zal gebeuren, wanneer zij werkelijk de wegen van Mijn volk zullen leren, zodat zij bij Mijn Naam zweren: Zo waar de HEERE leeft – zoals zij Mijn volk geleerd hebben te zweren bij de Baäl – dan zullen zij te midden van Mijn volk gebouwd worden.

17 Maar als zij niet willen luisteren, zal Ik dat volk voorgoed wegrukken en ombrengen, spreekt de HEERE.

Doet God het wel goed?

Jeremia vindt diep in zijn hart dat God het niet goed doet. Als Jeremia God was, dan zou hij het anders aanpakken. Hij zou er persoonlijk voor zorgen dat het slechte mensen slecht zou vergaan en goede mensen goed. Jeremia 12:1 *HEERE, U zou rechtvaardig blijken, wanneer ik met U een rechtszaak zou voeren. Toch wil ik met U over Uw oordelen spreken. Waarom is de weg van de goddelozen voorspoedig, waarom hebben rust, allen die in ontrouw trouweloos handelen?*

Jeremia vindt het maar niks dat iemand zoals hij een moeilijk leven heeft, terwijl mensen die niet malen om het geloof in God een mooi leven hebben. Hij vindt dat gewoon niet eerlijk. Jeremia 12:2,3 *U hebt hen geplant, ook hebben zij wortel geschoten, zij gaan hun gang, ook dragen zij vrucht. U bent nabij in hun mond, maar ver van hun nieren. U echter, HEERE, kent mij, U ziet mij, U beproeft mijn hart, dat met U is. Ruk hen weg als schapen ter slachting, bereid hen voor op de dag van de slacht.*

Jeremia vindt het niet eerlijk. Maar hij vindt het ook niet verstandig. Op die manier leren die mensen het nooit. Het is net alsof het kwade beloond wordt en het goede bestraft. Als de wereld zo in elkaar zit zullen er niet veel goede mensen over blijven. Jeremia is niet de enige die dit punt naar voren brengt. Job is hem voorgegaan. Job denkt er net zo over.

Ze hebben de mond vol van u, maar dragen u niet in het hart.

Job

Het hele boek Job gaat eigenlijk maar over een ding en dat is nou juist dit punt. Job was een goed en gelovig mens. Er was niets op hem aan te merken. Zelfs de duivel moest dat erkennen. 'Maar, zei de duivel tegen God, ik weet wel hoe dat komt. Het gaat Job voor de wind. Pak hem maar eens af wat hij heeft. Dan zullen we nog wel eens zien wat er van zijn geloof en zijn goedheid overblijft.' Dat mocht de duivel van God voor deze keer doen. De duivel mocht Job alles afpakken, behalve zijn leven. Dat was niet tegen dovemansoren gezegd. Job komt ziek en berooid – van huis en haard – op een vuilnisbelt te zitten. Vervolgens horen we in het boek Job hoe hij zijn moeilijkheden verwerkt. Duidelijk is dat Job er niet mee uit de voeten kan. Hij vindt het gewoon niet kloppen. 'Het gaat met goede mensen slecht en met slechte mensen goed, dat slaat nergens op.' Job heeft vrienden. Hoewel zijn vrienden goed beginnen – ze zwijgen een week – ontpoppen ze zich tijdens het verhaal steeds meer als zijn tegenstanders. Zij zeggen: 'Je zult wel wat misdaden hebben Job, anders zou het niet zo beroerd met je gesteld zijn?' *Eigen schuld dikke bult*, is hun theorie. Job kan daar vreselijk boos om worden. Niet alleen gaat het slecht met hem maar nu krijgt hij ook nog de schuld van zijn eigen toestand. Dat gesprek loopt vast. Job beklagt zich bij God. Wat wil Job hiermee bereiken? Job wil

feitelijk een gerechtelijke uitspraak van God Zelf. Maar hij heeft een probleem; namelijk? Job wil eigenlijk God voor het gerecht brengen. Dat kan natuurlijk niet want God is de hoogste Rechter. Toch beroept hij zich met God op God. Uiteindelijk doet God uitspraak. De vrienden krijgen er van langs. Maar Job krijgt ook op zijn kop. 'Wat hij wel niet denkt dat hij is?' Wat is er aan de hand? God probeert aan Job duidelijk te maken dat het leven *iets* ingewikkelder in elkaar steekt dan hij denkt. Er is ook nog zoets als *de strijd* en *de zonde* en *de duivel*. God vraagt Job om vertrouwen. God is bezig om het tot een goed einde te brengen. Uiteindelijk komt alles op zijn pootjes terecht.

Het leven zit vermoedelijk iets ingewikkelder in elkaar dan wij denken.

HEERE, u staat altijd in uw recht als ik het tegen u opneem.

Asaf

Er zijn nog wel meer mensen in de Bijbel die moeite hebben met Gods beleid op dit vlak. Het is en blijft bijzonder dat in de Bijbel kritiek op God mogelijk is, ook al krijgen die mensen geen gelijk. Ze krijgen inderdaad geen gelijk. Job krijgt zelfs op zijn kop en Jeremia ook trouwens. Je hebt het wel tegen God natuurlijk. Wie een te grote broek aantrekt, moet niet gek opkijken dat God stevig uit de hoek komt. Asaf is ook zo iemand die het er lastig mee heeft. Hij is de schrijver van Psalm 73:1-3 *Een psalm van Asaf. Ja, God is goed voor Israël, voor hen die zuiver van hart zijn. Maar wat mij betreft, mijn voeten waren bijna uitgleden, mijn schreden waren haast uitgeschoten, want ik was jaloers op de dwazen, toen ik de vrede van de goddelozen zag.* Jeremia is het er ook niet mee eens. Hij heeft dit misschien lang voor zich gehouden, maar nu komt het hoge woord eruit.

***Het gaat slechte mensen goed en goede mensen slecht.
Dat klopt toch niet?***

Je kunt als mens vragen hebben bij het beleid van God

Jeremia is God niet en hij weet dat ook wel. Hij zou dat ook niet willen. Daar komt nog iets bij. Jeremia weet ook heel goed dat hij het nooit van God gaat winnen. Daarvoor is God veel te groot. Je kunt als mens best vragen hebben bij het beleid van God, maar stel dat je gaat procederen; bij wie moet je dat doen? God Die met Zijn plan de wereld leidt, is tegelijkertijd de hoogste Rechter op aarde. Je kunt moeilijk in hoger beroep gaan als je het met Gods uitspraak niet eens bent. Er is geen rechter hoger dan God. Dat weet Jeremia misschien al wel van Job, gesteld dat hij dat boek kent. Jeremia 12:1 *HEERE, U zou rechtvaardig blijken, wanneer ik met U een rechtszaak zou voeren.* Datzelfde geldt van Asaf. Maar goed: Het probleem is herkenbaar. Er zijn meer mensen die hier tegen

aanlopen. Je komt er niet uit. Iemand zegt: 'Je krijgt er toch geen antwoord op.' Hoewel Jeremia nuchter genoeg is om te weten dat God het laatste woord heeft moet het toch van zijn hart. Het wordt feitelijk nog iets pijnlijker voor de HEERE, want Jeremia houdt de HEERE er voor verantwoordelijk. God heeft de slechte mensen gemaakt. Jeremia vergelijkt ze met een plant. Jeremia 12:1,2 *Toch wil ik met U over Uw oordelen spreken. Waarom is de weg van de goddelozen voorspoedig, waarom hebben rust, allen die in ontrouw trouweloos handelen? U hebt hen geplant, ook hebben zij wortel geschoten, zij gaan hun gang, ook dragen zij vrucht. U bent nabij in hun mond, maar ver van hun nieren.* Dit verwijt komt hard aan bij God. Jeremia zeg tegen God: 'U hebt ze Zelf geplant. Ze dragen vrucht.' Met andere woorden: Het gaat heel goed met ze. Maar ze hebben helemaal niks met God. Ja, als je ze hoort dan heeft het er de schijn van dat je met gelovige mensen te maken hebt, maar niet alles is wat het schijnt. Het geloof zit in hun mond, maar niet in hun hart laat staan – nog dieper – in hun nieren, zoals de grondtekst wil. Schijnheilig zijn ze. Maar met die mensen gaat het nu juist goed. Het gaat maatschappelijk goed met ze. Ook in gelovig opzicht lijkt er weinig op hen aan te merken. Ze staan vooraan in de tempel. En dat in tegenstelling tot Jeremia.

U hebt hen geplant, ze schoten wortel, liepen uit en droegen vrucht.

Gods geduld

Jeremia is er van overtuigd dat hij goed bezig is. Hij kijkt God aan. Jeremia 12:3 *U echter, HEERE, kent mij, U ziet mij, U beproeft mijn hart, dat met U is.* Beoordeelt U het zelf maar. Jeremia komt met woorden die sterk verwant zijn met Psalm 139 *HEERE, U doorgrondt en kent mij.* Eigenlijk moet je in zo'n geval de hele Psalm erbij betrekken. De Psalmist zegt in Psalm 139:19-21 *O God, breng de goddeloze om! Mannen van bloed, ga weg van mij. Want met listige plannen spreken zij over U en zij zetten Uw vijanden aan tot valsheid. Zou ik niet haten, HEERE, wie U haten, walgen van wie tegen U opstaan?* Je voelt dezelfde stemming in deze Psalm als bij Jeremia. Psalm 139 geeft wel een goed inzicht in de persoon van Jeremia. Jeremia is een open boek voor God. Dat merk je alleen al uit dit gesprek/gebed met God. God weet dat. Jeremia is trouwens niet volmaakt. Ook hier geeft Psalm 139:23,24 de goede intentie. *Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart, beproef mij en ken mijn gedachten. Zie of er bij mij een schadelijke weg is en leid mij op de eeuwige weg.* Jeremia heeft het moeilijk. Uit het vervolg blijkt dat Jeremia gewoon een beroerd leven heeft omdat niemand hem mag. Die man moet ook brood halen en een krantje kopen. Niemand wil met hem praten. Ze kijken

hem met de nek aan. Sommigen beginnen spontaan tegen hem te schelden. Het is niet leuk om profeet te zijn. Misschien had het nog iets in de tijd toen Josia koning was, maar sinds de tijd dat die koning dood is – en de hele Reformatie die door hem in gang gezet was in elkaar gezakt is – kunnen de mensen Jeremia niet langer luchten of zien. Als blikken konden doden was hij er allang niet meer geweest. De huidige koning is Jojakim. Sinds Jojakim is alles weer bij het oude. De straten en de stad staan weer vol met afgodsbeelden, maar men is er ook helemaal klaar mee. Klaar met die profeet. Jeremia heeft geen leven. Er is nog iets wat buitengewoon vervelend is voor de profeet. En dat is? Dat is Gods geduld. Het mag dan vreemd klinken maar het is wel zo. Een profeet als Jeremia moet voortdurend het oordeel aankondigen. Jeremia heeft het namens God over ‘de vijanden die Jeruzalem binnen vallen’. En dat de inwoners van Juda en Jeruzalem allemaal ‘als ballingen zullen worden weggevoerd’. Maar er gebeurt helemaal niets. Nou ja er gebeurt natuurlijk altijd wel wat, maar niet wat in de buurt komt van de dreigementen die God via Jeremia aan het volk doorgeeft. Jeremia voelt zich een roepende in de woestijn. Niemand luistert. En wat hij aankondigt blijft maar uit. Jeremia houdt het niet langer. Hij roept in Jeremia 12:3 tot God: *Ruk hen weg als schapen ter slachting, bereid hen voor op de dag van de slacht*. Het is – wat voetballers noemen – vragen om een rode kaart. Voetballers steken hun hand in de lucht met de duim op de wijsvinger. Ze maken een zwaaiende beweging. Ze doen de scheidsrechter na. ‘Scheids, geef die man een rode kaart. Stuur hem het veld af.’ Niemand vindt dat sympathiek overigens. Bij het voetbal kan iemand tegen een gele kaart oplopen als hij dit gebaar maakt. Moet je je maar niet met de scheidsrechter bemoeien. Sympathie of geen sympathie, het zal Jeremia een zorg zijn. Hij maakt van zijn hart geen moordkuil. Hij wil dat God weet wat het met hem doet. Vroeg de Psalmist van 139 er ook niet om? Die had ook een grondige hekel aan de tegenstanders van God. Alles en iedereen heeft te lijden onder de gevolgen van onrecht en ongehoorzaamheid. De hele natuur is van slag. En wat doen die lui? Wat is hun reactie. Ze zeggen doodleuk: ‘Die profeet maakt het niet lang meer. Die gaat niet meemaken wat hij zelf aankondigt.’ In Jeremia 12:4 horen we wat Jeremia zegt en vernemen we ook de reactie van zijn tegenstanders. *Hoelang moet het land treuren, het gewas op heel het veld verdorren? Vanwege het kwaad van wie daarin wonen, vergaan de dieren en de vogels, omdat zij gezegd hebben: Hij ziet ons einde niet.* ‘Jeremia weet er niets van’, zeggen zijn tegenstanders. ‘Hij kletst uit zijn nek.’ Hoe dan ook: Jeremia zat in het nauw, terwijl zijn tegenstanders ruimte hadden. Hij is alleen, terwijl zij met velen zijn. Hij spreekt uit liefde en bewogenheid Gods Woord tot hen om hun leven te redden. Zij reageren met haat en dreigementen om hem te doden.

De wandaden van haar bewoners, die denken: Hij voorziet niet hoe ons einde zal zijn.

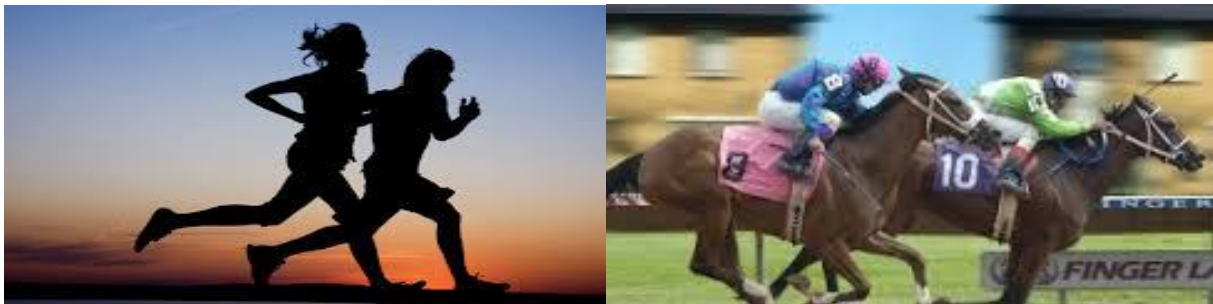

‘Wat als de mensen van wie je houdt, je afvallen?’ vraagt God.

Jeremia wist het wel: ‘Je kunt het toch niet winnen van God.’ Dat was ook niet zijn bedoeling. God

staat altijd in Zijn recht. Maar hij wilde het wel kwijt. Hij was het er *niet* mee eens. Ik weet niet of u benieuwd bent naar de reactie van de HEERE? Als u Gods reactie op Jobs opstandigheid kent dan zult u nu ook uw hart wel vast houden. En terecht, want? Want ook Jeremia moet er aan geloven. ‘Nou Jeremia, zegt God, als je hier al stuk van bent – dat die mensen de gek met je steken – maak je borst dan maar nat. Het zal nog veel gekker worden. Je eigen familie, je broers en je zussen zullen je achter je rug om afvallen.’ Letterlijk zegt de HEERE in Jeremia 12:5,6 *Wanneer u met hardlopers mearent, en die maken u al moe, hoe moet u dan wedijveren met paarden? Wanneer u het alleen in een land van vrede vertrouwt, hoe moet u het dan maken in de glorie van de Jordaan? Want ook uw broeders en het huis van uw vader – ook zij handelen trouweloos tegen u, ook zij roepen u luid na. Vertrouw hen niet als ze vriendelijk tot u spreken.* De metaforen buitelen weer over elkaar heen. Jeremia kan in dit beeld blijkbaar maar net een hardloper bijhouden. Wat als hij het tegen een renpaard moet opnemen? Ander beeld: Jeremia die zich al onveilig voelt op het platte land. Wat als hij in het struikgewas van de Jordaan – waar leeuwen huizen – verwaald raakt? Jeremia 49:19/50:44 Met andere woorden. God zegt: ‘Jeremia, ben je hier al van ondersteboven? Dit is nog niks wat jij meemaakt. Het wordt nog veel erger.’ En God kan het weten, want wat Jeremia overkomt dat treft ook God Zelf.

Als het je al zwaar valt snelle lopers bij te houden, kun je het dan tegen paarden opnemen?

God maakt Zelf door wat de profeet ervaart

Het is niet leuk wanneer mensen je afvallen. Het ergste is wanneer je bloedeigen familie en de mensen die je liefhebt – je vrienden – je afvallen en verraden. Dat maakt God mee. Dat maakte Jezus, Gods Zoon mee. Toen Judas Jezus verraadde en Petrus Hem verloochende. ‘Van je vrienden moet je het maar hebben’, zul je zeggen. Zeker. Is dat niet het ergste als mensen met wie je intiem bent, je de rug toekeren. Vriendelijk met je praten, maar ondertussen achter je rug om je ondergang voorbereiden. In Psalm 41 lezen we zo’n onaangename verrassing. Psalm 41:10 *Zelfs de man met wie ik in vrede leefde, op wie ik vertrouwde, die mijn brood at, heeft zich tegen mij gekeerd.* Ook Paulus zegt ergens dat – op een gegeven moment – niemand hem hielp bij de verdediging van het Evangelie. Er helemaal alleen voor staan. Dat is zwaar. De Heere Jezus houdt ons voor dat ons – als Zijn volgelingen – hetzelfde kan overkomen. Marcus 13:12,13 *En de ene broer zal de andere overleveren tot de dood en de vader het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders en zullen hen doden. En u zult door allen gehaat worden omwille van Mijn Naam, maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden.* Het moet verschrikkelijk zijn als de mensen – de je vertrouwt en van wie je houdt – je afvallen. Wat zul je je dan verraden voelen. Kunnen wij dat? Helemaal alleen staan voor ons geloof. Volhouden te vertrouwen op God en Zijn weg gaan terwijl dit soort zaken je overkomen? God mag ons wel vasthouden. Jezus heeft beloofd bij ons te zijn onder alle omstandigheden. *En zie, Ik ben met u al de dagen, tot de voleinding van de wereld. Amen.* Mattheus 28:20 In Openbaring waar je over *de eindtijd* leest merk je dat in Jeruzalem belangrijke steunpilaren – mensen die op Mozes en

Elia lijken – op een gegeven moment wegvallen. Openbaring 11. Hoe alleen zal de Joods-christelijke gemeenschap zich dan voelen op zo'n moment. Heel alleen. Maar God grijpt – vrij snel daarna – reddend in. Jezus zegt dat 'als God de wederkomst niet zou vervroegen Hij vermoedelijk in het geheel geen geloof meer zou aantreffen op aarde.' Dat is wat. Weten wij waar we het over hebben? Hebben wij enige sjoerge van wat wij misschien nog moeten doormaken?

Mijn eigen volk werd als een leeuw in het bos, het brulde tegen mij.

Ik heb mijn zielsbeminde aan haar vijanden overgeleverd.

Zonder het te beseffen of te bedoelen heeft Jeremia een gevoelige snaar geraakt bij de HEERE. Hij had het over *de mensen die U geplant hebt*. Die metafoor ligt heel gevoelig bij de HEERE. Dat weten we bijvoorbeeld al uit Jesaja. De metafoor van de wijngaard. God had een wijngaard gebouwd met een wachttoren. Het gaat natuurlijk over Gods volk, over Israël. De HEERE verwachtte goed bestuur, maar het werd bloedbestuur. Hij verwachtte rechtsbetrachting, maar het werd rechtsverkrachting. Weet u nog? Jesaja 5:1-7 Het lied van de wijngaard. Wij realiseren ons vaak niet hoeveel wij voor de HEERE betekenen. In Jeremia 12:10 komt het beeld van de wijngaard terug. *Vele herders hebben Mijn wijngaard te gronde gericht, zij hebben Mijn stuk land vertrappt, Mijn begerenswaardige stuk land gemaakt tot een woeste wildernis*. Als er één woord uitspringt in het tweede deel van Jeremia 12 dan is dat het woord *eigendom*. Israël is van God. Het is *Zijn erfdeel*. Het is *Zijn eigendom*. Het is van Hem. Het is Zijn schepping. Hij heeft het zelf geplant. En – daar komt nog iets bij – God heeft goede dagen gehad met Zijn volk. Hij heeft hun liefde en ontzag ervaren. Het deed Hem goed. Zoals een verliefd stel vol is van elkaar, zo was God vol van Zijn bruid. En het was wederzijds. Dat kunnen we ons misschien niet goed voorstellen, maar het is wel zo. We hebben het weleens in kritische zin gehad over evangelische liederen, maar er zijn ook prachtige lofprijzingsliederen bij en geloof maar dat – als de gemeente zo'n lied voluit zingt – de HEER daarvan geniet. Onze liefde en lof doen God heel wat. Wij zijn van Hem. Hij heeft onszelf gemaakt. God houdt van ons.

Jona

Aan de hand van het Jonaverhaal kan duidelijk worden wat er speelt. God laat een wonderboom voor Jona opschieten. Jona geniet van de schaduw die de boom hem biedt. Wanneer die boom de volgende dag verdord is, reageert Jona woedend. God begrijpt Jona's woede niet. 'Hoezo woedend Jona? Heb jij die boom gemaakt, dat jij nu boos bent als hij verdort?' Jona is boos omdat hij gister nog in de schaduw zat en nu de felle zon moet verdragen. In de schaduw wilde hij Gods oordeel afwachten over Nineve. Zonder dat het hem wat doet. De inwoners van Nineve zijn vroegere vijanden van Israël. Wat kan het hem schelen? Maar God heeft deze mensen gemaakt. Hij is de schepper van die mannen, vrouwen en kinderen en om niet te vergeten de dieren. Hij is bewogen om al wat leeft want het is van Hem. Het is van Zijn hand. God is niet – zoals een filosoof Hem noemde – de Onbewogen Beweger. De HEER is een en al emotie en genegenheid en dus ook – dat is de andere kant van het verhaal – toorn in alle hevigheid.

De bruid

Israël is bij wijze van spreken als een puppy bij God in huis gekomen. God vond het dier verwaarloosd en uitgeput aan de kant van de weg en nam hem in huis. Hij heeft hem verzorgd. Te drinken gegeven. Het dier leefde alsof het een van de kinderen was. Maar als het dier is opgegroeid en een van de kinderen bijt en doorbijt en dat blijft doen, dan is het ook gebeurd. Dan is God teleurgesteld. Het is juist omdat God zoveel van Israël hield dat Hij nu zo boos op hen is. Israël is als een trouwe hond die vals is geworden. Maar deze metafoor deugt niet; ze waren niet de hond van God. Nee ze waren de bruid van God. God noemt Zijn volk hier *Zijn zielsbeminde*. Dat doe je niet zomaar. God was tot over de oren verliefd op Zijn volk en zij op Hem. Beseft u dat? Begrijpt u wat dat met God doet? God heeft ook gevoel. De HEERE vond het heerlijk om geliefd te worden door Zijn eigen volk. Maar die liefde was nu wel helemaal voorbij. Want als een puppy is het volk groot geworden en ze hebben God in de hand gebeten en doorgebeten. Jeremia 12:7-9 *Ik heb Mijn huis verlaten, Mijn eigendom in de steek gelaten. Ik heb de beminde van Mijn ziel in de hand van haar vijanden gegeven. Mijn eigendom is voor Mij geworden als een leeuw in het woud. Hij heeft zijn stem tegen Mij laten klinken, daarom ben ik hem gaan haten. Mijn eigendom is voor Mij een gespikkelde roofvogel, de roofvogels zijn rondom tegen hem: Kom, verzamel u, alle dieren van het veld, laat ze komen om te eten!* Jeremia zal zelf ook ervaren wat God is overkomen. Als de mens van wie je houdt zich tegen je keert. Voor God is dit de druppel die de emmer doet overlopen. Het is nu over en uit. Jeremia 12:9 *Kom, verzamel u, alle dieren van het veld, laat ze komen om te eten!*

Mijn volk is een nest hyena's, en gieren cirkelen eromheen.

Tallose herders hebben mijn wijngaard vernield, mijn akker laten vertrappen.

Vervolgens schept Jeremia 12 een beeld wat voor velerlei uitleg vatbaar is. Het is maar net vanuit welke invalshoek je het bekijkt. Misschien zit in elke invalshoek wel een kern van waarheid. Let op de bijzondere metafoor van Jeremia 12:10 *Vele herders hebben Mijn wijngaard te gronde gericht, zij hebben Mijn stuk land vertrapt, Mijn begerenswaardige stuk land gemaakt tot een woeste wildernis.* In deze metafoor zie je in de eerste plaats wat ongehoorzaamheid aan God en het nalopen van andere goden voor effecten heeft op de natuur. Jeremia 12:4 *Hoelang moet het land treuren, het gewas op heel het veld verdorren? Vanwege het kwaad van wie daarin wonen, vergaan de dieren en de vogels, omdat zij gezegd hebben: Hij ziet ons einde niet.* Zie je wat ongeloof en ongehoorzaamheid aan God doet aan het milieu en de natuur? Zou de afval van het christelijk geloof – dat vrij massaal in Europa en Amerika wordt waargenomen – geen effect hebben op het klimaat? In de metafoor van vers 10 zien we vervolgens twee, drie aparte werelden die zich los van elkaar in een land ontwikkelen. Het zijn werelden die op zich naast elkaar kunnen bestaan: De herder en de kudde. De

landbouwer en zijn land. De wijngaardenier en zijn wijngaard. Uit het lied van de wijngaard weten we dat een wijngaard een toren had en door een muur werd omgeven. Dit deed men uit bescherming: anders zouden de dieren de druiven die laag bij de grond groeien, opvreten. Maar wat geschiedt in de metafoor: Een herder is met zijn schapen over het land getrokken waar het land rijpe tarwe droeg en de wijngaard vol met rijpe druiventrossen was. Wat doen de schapen? Het is alsof deze werelden in elkaar schuiven? Ze vreten de hele boel kaal.

Zou de afval van het christelijk geloof – dat vrij massaal in Europa en Amerika wordt waargenomen – geen effect hebben op het klimaat?

Het is alsof deze werelden in elkaar schuiven

Het is alsof culturen die naast elkaar bestaan in elkaar schuiven en het onherroepelijke einde inluiden van de andere cultuur. Zo is het gegaan met Israëls godsdienst. Die was in het begin puur voor de HEERE bedoeld. Maar invloeden van buiten – van de omringende landen – bracht andere godsdiensten die binnenschoven en de godsdienst van Israël vernielden. De HEERE spreekt Zijn boosheid uit in Jeremia 12:16 *En het zal gebeuren, wanneer zij werkelijk de wegen van Mijn volk zullen leren, zodat zij bij Mijn Naam zweren: Zo waar de HEERE leeft – zoals zij Mijn volk geleerd hebben te zweren bij de Baäl – dan zullen zij te midden van Mijn volk gebouwd worden.* Zo was het gegaan. Israël zag bij de buurvolken andere goden en godsdiensten en dat namen ze over. God geeft de buurlanden de schuld. Zij zijn wel de oorzaak van de afgodendienst die op een gegeven moment het land en het volk Israël vervulde. In onze tijd zien we dat eind vorige eeuw in het bankwezen – dat tot op dat moment redelijk goed op het geld van de mensen paste – een nieuwe cultuur van geld verdienen is binnengedrongen met woekerpolissen en beleggingspakketten. In de landbouw zien we genetisch gemanipuleerde zaden binnendringen waarvan we niet weten welk kwaad het bij zich draagt. In de kerk zien we *de groei* als norm binnenkomen, waarmee alle andere normen – die als groei-belemmerend worden ervaren – over boord gezet dreigen te worden. In de wereld van de mensenrechten zien we de homorechten binnendringen, niet zonder de onderscheiden verschillen als man en vrouw en blank en zwart e.d. te veranderen. Bij de andere *rechten van de mens* blijft de objectieve norm van goed en kwaad een item. Met de homorechten is *goed* wat mensen als goed ervaren en *kwaad* wat mensen als zodanig ervaren. *De Arabische Lente* die de verwachtingen hoog deed oplaaien laat – nu de Arabische herfst is aangebroken – een verscheurd landschap zien van verdeelde volken en een radicaliserende Islam. De schapen grazen de wijngaard en de landbouwgebieden af en vreten ze kaal.

Tallose herders hebben mijn wijngaard vernield, mijn akker laten vertrappen.

De HEERE stuurde benden Chaldeeën, Arameeërs, Moabieten en Ammonieten op Juda af.

Die buurvolken zijn vermoedelijk mede oorzaak van de kaalslag in Israël. Wat wil het geval? Tegen het eind van de zevende eeuw voor Christus heeft Babel de hegemonie in het Midden Oosten voor zichzelf opgeëist. In Israël regeert op dat moment een zoon van Josia, koning Jojakim. Hij was aangesteld door Necho de koning van Egypte die korte tijd het land Israël in bezit had. Door Babel werd Egypte teruggedrongen tot achter de eigen grenzen. Het land Israël, maar ook dat van zijn burens – Ammon, Moab enz – viel vanaf dat moment binnen het machtsbereik van het grote Babel. Toen het volk Israël als laatste stuiptrekking tegen Babel in opstand kwam, waren het de burens die zich vrij voelden om het land binnen te vallen. Ze deelden rake klappen uit en alles wat los en vastzat roofden ze mee. We weten dit uit de boeken van de Koningen. 2 Koningen 24:1,2 *In zijn dagen trok Nebukadnezar, de koning van Babel, op, en Jojakim werd gedurende drie jaar zijn dienaar. Daarna kwam hij opnieuw tegen hem in opstand. Toen zond de HEERE de benden van de Chaldeeën tegen hem, de benden van Syrië, de benden van Moab en de benden van de Ammonieten. Hij zond hen tegen Juda om het om te brengen, overeenkomstig het woord van de HEERE dat Hij gesproken had door de dienst van Zijn dienaren, de profeten.* Zoals gieren zich verzamelen rondom een dood dier, zo verzamelen de buurlanden zich rondom het volk Israël. Ze vallen aan en iedere gier pikt met zijn grote snavel in het karkas. Jeremia 12:9 *Mijn eigendom is voor Mij een gespikkelde roofvogel, de roofvogels zijn rondom tegen hem: Kom, verzamel u, alle dieren van het veld, laat ze komen om te eten!* Daar kan de metafoor ook op doelen: de verwoesting die de vijandelijke legers van de burens hebben achtergelaten overal in Israël. Ze hebben de oogst geroofd en het vee meegenomen de dorpen platgebrand en de steden beschoten. Hier zien we plotseling ook wie er achter de vijandelijke aanval zat. Dat was de HEERE. Het zijn de voortekenen van de ballingschap die dreigt. Maar de ballingschap bleef nog even uit. Het land werd geplunderd, maar het leven ging toch ook weer verder. Het was uitstel van executie, maar geen afstel.

Het land werd geplunderd

Toekomstmuziek voor Juda en de buurvolken.

Het is echt ongelooflijk maar inderdaad op het moment waarop het begin van het vonnis aan Juda voltrokken wordt, komt er een opening naar de toekomst. Opnieuw begint de HEERE over de ballingschap. De straf moet nog worden uitgevoerd maar is zo zeker dat die in de verledentijd gesteld is. Men noemt dat ook wel het *perfectum profeticum*, de voltooide tijd waarin de profeten spreken. De komende toorn van God is zo reëel dat hij voorgesteld wordt als *reeds geschied*. Jeremia 12:12 *Op alle kale hoogten in de woestijn zijn verwoesters gekomen, want het zwaard van de HEERE verslindt van het ene einde van het land tot het andere einde van het land. Er is voor geen enkel vlees vrede.* In het laatste gedeelte van Jeremia 12 komt de relatie van God met de buurlanden van Israël ook nog op andere manier ter sprake. Zij waren inderdaad de stok in Gods hand om Zijn volk te slaan, maar

laten ze zich niets verbeelden. Het is Gods volk Israël dat hem lief is. Zelfs de straf die de buurvolken helpen voltrekken is een teken van Gods liefde. God wil Zijn volk niet kwijt. Hij wil hen bij Zich terug hebben. Dat is het doel van de straf. Inderdaad de ballingschap lijkt onvermijdelijk. Israël zal tussen de omringende volken uitgehaald worden. Misschien zullen de buurvolken als ze dat zien, denken: 'Ha, nu is het van ons.' Dat hebben ze dan mis. Want Israël komt terug, vertelt God bij voorbaat. God zal zich over Zijn volk ontfermen en iedere Jood die dat wil de gelegenheid geven terug te keren naar het erfelijke bezit van zijn ouders. Ieder zal terugontvangen wat hem was afgenomen. Jeremia 12:15 *Maar nadat Ik hen weggerukt heb, zal het gebeuren dat Ik zal terugkeren en Mij over hen zal ontfermen. Ik zal hen terugbrengen, eenieder naar zijn erfelijk bezit en eenieder naar zijn land.* En de omringende volken dan? Zijn ze dan niet meer dan een stok in Gods hand? Bekommert Hij Zich alleen over Israël? God heeft ook voor hen een toekomst weggelegd. Een toekomst waarin ze dichter aan Gods hart getrokken kunnen worden dan tot nu toe. Eenzelfde plek als de plek die God aan Zijn volk Israël schonk is voor de volken weggelegd. Ze kunnen – als ze dat willen – in Gods volk worden opgenomen. Als ze namelijk – na de terugkeer van Israël – samen met de Joodse mensen God gaan zoeken en Hem gaan dienen, dan zal God ook hen als de Zijnen beschouwen. Jeremia 12:16,17 *En het zal gebeuren, wanneer zij werkelijk de wegen van Mijn volk zullen leren, zodat zij bij Mijn Naam zweren: Zo waar de HEERE leeft – zoals zij Mijn volk geleerd hebben te zweren bij de Baäl – dan zullen zij te midden van Mijn volk gebouwd worden. Maar als zij niet willen luisteren, zal Ik dat volk voorgoed wegrukken en ombrengen, spreekt de HEERE.* Met een eed zwoer men trouw aan de HEERE, de God van Israël. Wanneer mensen uit het buitenland dit in de toekomst zullen doen, dan zullen ze in Gods volk worden opgenomen. Maar als ze dit niet doen, wacht hen een sombere toekomst. Dan zullen ze als onkruid uit de aarde verwijderd worden.

Israel en de volken

